

روستایی ایرانی با زبان رومانو!

معماهای جالب و عجیب درباره اهالی یک روستا با زبان مادری خاص که در نزدیکی پایتخت زندگی می کنند به همراه گفت و گو با چند نفر از اهالی آن جا

پرونده	ناصر رعیت نواز روزنامه نگار
	
<div>همه ما ممکن است روستاهای خیلی زیبایی را در اقصی نقاط کشور مان دیده باشیم، روستاهایی با پوشش گیاهی خاص یا با پیشینه تاریخی و معماری های حیرت انگیز. اما باورتان می شود که در همین ایران خودمان، روستایی باشد که مردمانش به زبانی غیر از زبان های محلی ایران حرف بزنند یا به خطی به غیر از فارسی بنویسند؟ این یکی از عجایبی است که در ایران خودمان وجود دارد و شاید خیلی ها از وجود آن بی اطلاع باشند. در مسیر تهران به آبیگ قزوین روستایی به نام روستای زرگر وجود دارد که مردمان آن به زبان رومانو صحبت می کنند و به لاتین می نویسند! اهالی این روستا هم ایرانی اند هم اروپایی، هم فارسی می دانند هم ترکی و هم زبان خاص خودشان را دارند؛ صورتشان هم شبیه آریایی هاست، هم شبیه گلادیاتور ها و اوایکینگ ها! به سبک بیشتر روستاییان دیگر کشورمان، شغلشان دامداری و کشاورزی است و مرغ و خروس هم نگه می دارند. بعضی زن ها که هنرمند تر از دیگران هستند، هم خودشان نان می پزند، هم در مشک، دوغ و کره می گیرند و پنیر و ماست می بندند. مردم این روستا زبان مادری شان «رومانو» است که به آن زرگری هم می گویند نه از آن زرگری هایی که بعد از هر حرف، «ز» می گذارند. این زبان در اصل رومانو است و چون گویش مردمان روستای زرگراست به زرگری معروف شده اما با زبان زرگری معروفی که با حرف «ز» آمیخته می شود، خیلی متفاوت است. رومانو زبانی لاتین است که در بعضی از کشورهای اروپایی با آن صحبت می کنند. این زبان مثل یک زبان رسمی دارای قواعد خاص خودش است و تنها یک گویش اقلیمی نیست. اگر به ماجراجویی در این روستای خاص با مردمی دوست داشتنی علاقه مند هستید، پیشنهاد می کنیم تا پایان این مطلب با ما همراه باشید چون در گزارش پرونده امروز زندگی سلام سعی داریم در کنار معرفی این روستا، ضمن گفت و گو با اهالی آن شمارا به یک سفر رویایی به این خطه سرسبز و متفاوت ببریم.</div>	

روستای زرگر کجاست؟

هر چند این روزها به دلیل کرونا نمی شود بار و تبدیل سفر را بستان اما پیشنهاد می کنم آدرس این روستا را در گوشه ای از ذهن تان نگه دارید یا روی یک کاغذ بنویسید تا به محض تمام شدن کرونا به آن سری بزنید و نه تنها از طبیعت منطقه لذت ببرید که ضمن گفت و گو با مردم روستا با فرهنگ دوست داشتنی اهالی این خطه هم آشنا شوید. این روستا در غرب شهر آبیگ استان قزوین و در فاصله ۲۰ کیلومتری آن قرار دارد و برای رفتن به آن جاکافی است در ۱۱۵ کیلومتری تهران به دنبالش برگردید. روستای زرگرا، پشت خط آهنی که قطارهایی توقف از آن می گذرند قرار دارد، ۱۴ کیلومتر طول دارد یا خانه هایی ساده اما پر از سایه درختان پیر. بنابر این آبوهوای این منطقه، بسیار مطبوع است و لذت زندگی در آن را چندین برابر می کند.

معمای جذاب زبان خاص مردم این روستا

ریشه اجدادی اهالی روستای زرگر برای این قوم هنوز گنگ مانده است. آن ها خودشان هم دقیق نمی دانند که از کی و کجابه این منطقه آمدند و همین معمایی جذاب و مجهول است. برخی از جوانان منطقه

برای پیدا کردن ریشه خود در حال تحقیق هستند و به نتایجی هم رسیده اند. عده ای می گویند که اجداد این قوم در گذشته به ایران مهاجرت و شیوه زندگی عشایری را برای خود انتخاب کردند. گفته می شود که عده ای از این افراد کوچ نشین بودند و در نهایت وارد روستای زرگر شدند و این منطقه خوش آب و هوا را برای سکونت دائمی انتخاب کردند. البته زبان رومانو مردم منطقه سبب شده تا اعتقاد به فرضیه داشتن رگور ریشه ایتالیایی در بین بومیان این روستا قوت بیشتری بگیرد. حتی داستان سرگذشت سربازان رومی را هم می توانید از زبان بعضی از بومیان بشنوید. این سربازان به گفته بعضی از اهالی زرگر، در جنگ میان ایران و روم، به دست حکومت ایران اسیر و در نهایت با عفو پادشاه، در روستای زرگر قزوین ساکن می شوند و زندگی می کنند. در گزارشی هم ادعا شده که رومانی مدت زمانی کوتاه متعلق به عثمانی یا ترکیه فعلی بوده است و حالا سر از نقطه ای در چند کیلومتری آبیگ قزوین در آورده اند. افسانه هایی وجود دارد که رومانوها طایفه ای هستند که از مرزهای شمالی ایران وارد و کم کم یک جا نشین شدند و دام پروری را به عنوان شغل انتخاب کردند.

یک پژوهشگر روستا: ما مسافرانی از هند هستیم

آن چه همه ساکنان روستا درباره آن اشتراک دارند، یک نکته است و آن این که اجدادشان هر که بوده اند در یک مقطع تاریخی و به دلایلی که تقریباً برای هیچ فردی روشن نیست، در روزگاری دور از نقطه ای در شمال و شاید هم از نقطه ای از جنوب وارد ایران شده و مانده اند و حالا میراثشان همین زبان رومانو است که نوشتن کلماتش به فارسی اگر چه غیر ممکن نیست اما آسان هم نیست. با این حال «ابوالفضل زرگر» یکی از جوانان پژوهشگر روستا در خصوص ریشه مردمان روستای زرگر و در گفت و گو با خبرنگار مامی گوید: «در خصوص این که ساکنان روستای زرگر از کجا آمده اند، روایت ها و مستندهای غیر رسمی زیادی دیده می شود که یکی از آن ها هم این است که خواستگاه مردم روستای زرگر به جنوب شرق آسیا یعنی هند و نپال برمی گردد که مستعمره انگلیس بودند. احتمالاً مردم این منطقه از آن جایی که زرگرا و آهنگران بنامی بودند، بعد از جنگ هایی مثل جنگ جهانی اول برای بازسازی کشورهای مختلف فرخوانده می شدند. عده ای از آن ها پس از رفتن به کشورهای دیگر به وطن شان برمی گشتند اما عده ای هم در آن کشور ها ساکن می شدند و همین باعث شده که پای آن ها به ایران هم باز شود.» او دلیل این ادعایش را کلمات مشابهی در زبان رومانو و اهالی یک منطقه در هند می داند و می گوید: «بسیاری از کلمات ما با آن ها شباهت دارد و نوع تلفظش یکی است که می توان به «لون» که می شود نمک و «صاب» به معنی مار اشاره کرد. البته تعداد این کلمات زیاد است.»

رسم و رسوم و خاطرات مردم روستا

احتمالاً شما هم دوست دارید بار رسم و رسوم مردمان این روستا که ایرانی اند ولی زبان مادری شان ریشه های اروپایی دارد و اطلاعات زیادی در شبکه های اجتماعی به خصوص از زبان اهالی این روستا وجود ندارد، بیشتر آشنا شوید. در ادامه گفت و گوی ما با چند نفر از اهالی این روستا را خواهید خواند.

🗨 **اسال کارت عروسی با یک کله قند**

فاطمه زرگری یکی از اهالی این روستا در خصوص رسم و رسوم و اهمیت خانواده برای مردم این روستا می گوید: «یکی از نکات جالب زندگی اجتماعی زرگرا، نوع زندگی مشترک آن هاست. زنی که شوهرش می میرد، هرگز ازدواج نمی کند و مردی هم که همسر دارد هرگز به سراغ زنی دیگر نمی رود و اگر کسی خلاف کند، از روستا طرد می شود یعنی اگر چه جسمش در روستاست اما کسی اعتنا بی به او نمی کند. آن ها نه اهل طلاق هستند و نه اهل بی وفایی و خیانت.» او در خصوص نحوه عروسی در این روستا هم می گوید: «از قدیم رسم بود که کارت عروسی به همراه یک کله قند برای مهمان ها ارسال می شد، رسمی که هنوز هم پا برجاست و اهالی روستا به آن پایبند هستند.» او درباره دیگر رسوم ازدواج در روستا اضافه می کند: «در گذشته مراسم ازدواج در روستا هفت شبانه روز طول می کشید و همه طایفه پسر برای کسب اجازه برگزار ی جشن عروسی به خانه دختر می رفتند اما اکنون دیگر از این تشریفات در عروسی ها خبری نیست یا خیلی کم رنگ شده است.»

🗨 **همردی با خانواده های داغدار در سال نو**

محمد یکی دیگر از اهالی روستا در خصوص یکی دیگر از رسوم روستا که مخصوص خطه خودشان است، به ما می گوید: «زرگرا بعد از تحویل سال نو یعنی اولین روز نوروز رسم دارند که به صورت گروهی به دیدن خانواده هایی می روند که در سال گذشته عزیز از دست داده اند و به آن ها تسلی می دهند.»

🗨 **مهمان نوازی با «آیرانه سی»**

به طور قطع ایرانی ها در جای جای کشور مهمان نوازند اما مردم روستای زرگر برای پذیرایی از مهمان هایشان رسم و رسوم خاصی دارند. علی زرگر، یکی دیگر از اهالی این روستا در این خصوص می گوید: «اهالی زرگر همه مهمان نوازند و مهمان دوست اما اگر هر کدام از اهالی روستا مهمان خاص و عزیز کرده ای داشته باشد، در بدو ورود برای او «آیرانه سی» می آورند. او درباره «آیرانه سی» هم می گوید: «آیرانه سی یعنی دوغ، آن هم دوغی خنک شده با تکه های یخ که یک قاشق غذاخوری پُر رویش کره است و نصیب هر مهمانی می شود که به خانه یکی از اهالی این روستا بیاید.»

🗨 **بی سیم چی که در زمان جنگ تحمیلی، عراقی ها را عصبانی کرد**

هر چه تلاش کردیم یکی از اهالی این روستا را که در زمان جنگ تحمیلی بی سیم چی بوده، پیدا کنیم تا از خاطرات حضورش در جنگ و استفاده از این زبان خاص برای مان بگوید، متأسفانه موفق نشدیم ولی یکی از اهالی که از دوستان حاج مهدی زرگر است، به نقل از او به ما می گوید: «حاج مهدی جانباز جنگ است و یک دست خود را برای دفاع از کشور داده است. او یکی از بی سیم چی های زمان جنگ ایران و عراق بوده که عملیات های مهم را به زبان رومانو اعلام می کرده و عراقی ها هیچ وقت نفهمیدند که او چه می گوید!» به عبارت دیگر، او یکی از اهالی این روستاست که در زمان جنگ تحمیلی، عراقی ها را عصبانی کرده و احتمالاً خیلی دوست داشتند که او را پیدا کنند و متوجه شوند که به چه زبانی صحبت می کند.

ZENDEGI - SALAM

ضمیمه روزنامه خراسان

شنبه ۲۵ اردیبهشت ۱۴۰۰

۳ شوال ۱۴۴۲ • ۱۵ می ۲۰۲۱

شماره ۲۰۶۵۹

۱۸۷۹

زبانی که فهمیدن اش کار سختی است

همان طور که گفتیم، مردم بومی روستای زرگر به زبان زرگری صحبت می کنند. این زبان در اصل رومانو است و چون گویش مردمان روستای زرگر است به زرگری معروف شده اما با زبان زرگری معروفی که با حرف «ز» آمیخته می شود، خیلی متفاوت است. رومانو زبانی لاتین است که در بعضی از کشورهای اروپایی با آن صحبت می کنند. این زبان مثل یک زبان رسمی دارای قواعد خاص خودش است و تنها یک گویش اقلیمی نیست. زبان شناسی به نام گرگوت وینفور، برای اولین بار درباره زبان زرگری مطالعه کرد. او پس از تحقیقات خود اعلام کرد که این زبان در واقع ترکیبی از زبان رومانیایی اروپایی است و ریشه آن به روم باستان باز می گردد. مینفوری هم گفت که زبان زرگری به زبان مردم دره ماریزادر بلغارستان شباهت بسیاری دارد. تکلم به زبان رومانیایی در میان اقلیت های مختلف در کشورهایی مانند آلمان، نروژ، هلند، اسلواکی، صربستان، پرتغال، لهستان و... دیده می شود. زبان رومانوهای ایرانی، در طول زمان و به علت همسایگی با شهرهای فارس نشین و ترک نشین، دستخوش تغییراتی شده است و کلمات فارسی و ترکی به زبان آن ها راه پیدا کرده و زرگری به وجود آمده است. اما اگر شما به عنوان شنونده، شاهد مکالمه دو فرد زرگری باشید، هیچ چیزی از سخنان آن ها نخواهید فهمید. به طور مثال آن ها به خانواده «فمل»،

به برنج «ریس»، به شتر «قمیل» و به عده سه «درن» می گویند. همان طور که می بینید، فهمیدن این زبان برای کسانی که با زبان زرگری آشنایی ندارند، کار سختی است.

حضور همزبانانی از انگلیس و فرانسه در این روستا

ابوالفضل زرگر، یکی از اهالی این روستاست که کارشناسی روان شناسی دارد. او خاطره ای از انتشار یک ویدئو از شعری به زبان زرگری در شبکه های اجتماعی می گوید که پر بازدید شد. ابوالفضل در این خصوص به خبرنگار ما می گوید: «به همراه چند تن از دوستان، شعر یکی از شاعران زرگرا که به زبان رومانویی بود در اینترنت منتشر کردیم و از تمامی مردم جهان که این پیام را می دیدند، خواستیم که اگر این لغات را می شناسند به ایران بیایند. چند ماه بعد از انتشار این پیام، سه مسافر از کشورهای فرانسه و انگلیس به روستای زرگر آمدند و در حالی که بسیار خوشحال بودند از این که هم زبان های خود را در ایران پیدا کرده اند، بسیار هم متعجب بودند که چرا تا به حال ما را نیافته اند!» او ادامه می دهد، این سه نفر که به روستایشان آمدند افرادی صاحب منصب هستند و از این موضوع بسیار خوشحال بودند اما تعجب می کردند از این که در ایران مردمی با این زبان وجود دارند و ساکنان دیگر کشورها به خصوص افرادی از همین طایفه، از این موضوع بی اطلاع هستند.»

